DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 20 oktober 2005 *

I mål C-6/04,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 9 januari 2004,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av M. van Beek och L. Flynn, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av C. Jackson, i egenskap av ombud, biträdd av K. Smith, barrister,

svarande,

* Rättegångsspråk: engelska.

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis och J. Klučka (referent),

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 maj 2005,

och efter att den 9 juni 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall fastställa att Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, s. 7; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114) (nedan kallat livsmiljödirektivet), genom att inte korrekt införliva de krav som uppställs i detta direktiv.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

2 Enligt artikel 2.1 i livsmiljödirektivet har direktivet till syfte att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter i medlemsstaternas europeiska territorium som omfattas av fördraget.

3 Av artikel 3.1 i samma direktiv följer att medlemsstaterna skall utse särskilda bevarandeområden i syfte att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljötyper och arter av gemenskapsintresse. Dessa särskilda områden skall ingå i ett europeiskt ekologiskt nät med beteckningen Natura 2000.

4 Artikel 6 i livsmiljödirektivet rör de åtgärder som är nödvändiga för att skydda de särskilda bevarandeområdena. Övervakningen av bevarandestatusen hos de arter och livsmiljöer som är av gemenskapsintresse regleras i artikel 11 i detta direktiv. Artiklarna 12 och 13 i direktivet rör skyddsåtgärder för djur- och växtarter. Artikel 14 avser insamling av exemplar av vilda djur- och växtarter. I artikel 15 förbjuds användning av vissa icke-selektiva metoder för fångst och dödande av vissa vilda djurarter. I artikel 16 i direktivet anges under vilka villkor medlemsstaterna, av särskilda anledningar, får göra undantag från vissa bestämmelser i direktivet.

5 Enligt artikel 23.1 i livsmiljödirektivet skulle medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan och genast underrätta kommissionen om detta. Direktivet anmäldes till medlemsstaterna den 10 juni 1992.

Den nationella lagstiftningen

6 Den viktigaste lagstiftning som antagits för att genomföra livsmiljödirektivet i Förenade kungariket, som är relevant i förevarande fall, är följande:

— 1994 års förordning om bevarande av livsmiljöer (Conservation (Natural Habitats, &c.) Regulations 1994) (nedan kallad 1994 års förordning), vilken är tillämplig i England, Wales och Skottland.

— 1995 års förordning om bevarande av livsmiljöer i Nordirland (Conservation (Natural Habitats &c.) Regulations (Northern Ireland) 1995) (nedan kallad 1995 års förordning), vilken är tillämplig i Nordirland.

— 1991 års stadga om miljöskydd (Nature Protection Ordinance 1991), i dess lydelse enligt 1995 års förordning om miljöskydd (Nature Protection Ordinance (Amendment) Regulations 1995) (nedan kallad 1991 års stadga), vilken är tillämplig i Gibraltar.

— 1970 års lag om skydd för sälar (Conservation of Seals Act 1970).

7 I artikel 3.2 i 1994 års förordning föreskrivs att Secretary of State, Minister of Agriculture, Fisheries and Food (behörig minister för jordbruk, fiske och livsmedel) och naturskyddsorganen skall utöva sin verksamhet enligt lagstiftningen angående naturskydd med iakttagande av livsmiljödirektivets krav.

8 I artikel 3.4 i samma förordning anges att alla behöriga myndigheter, utan att det påverkar tillämpningen av den bestämmelse som nämndes i föregående punkt, vid utövandet av sin verksamhet skall beakta kraven i livsmiljödirektivet i den mån dessa berörs av utövandet av nämnda verksamhet.

Det administrativa förfarandet

9 Kommissionen sände den 6 november 2000 en formell underrättelse till Förenade kungariket och gjorde gällande att vissa bestämmelser i livsmiljödirektivet inte hade införlivats korrekt med den nationella rätten i denna medlemsstat.

10 De brittiska myndigheterna besvarade denna formella underrättelse genom en skrivelse av den 27 februari 2001. De medgav att den formella underrättelsen var befogad på två punkter, nämligen vad gäller utvinningen av olja och gas i havet och vad gäller utvidgningen av livsmiljödirektivets tillämpningsområde till att gälla även utanför territorialvattnet, men bestred huvuddelen av de övriga invändningar som angavs i underrättelsen.

11 Kommissionen, som inte fann Förenade kungarikets förklaringar tillfredsställande, avgav den 18 juli 2001 ett motiverat yttrande, vari den upprepade sina invändningar och anmodade denna medlemsstat att vidta nödvändiga åtgärder för att följa det motiverade yttrandet inom två månader från delgivningen av detsamma.

12 Som svar på detta motiverade yttrande underrättade Förenade kungariket, genom skrivelse av den 27 november 2001, kommissionen om att den avsåg att ändra sin lagstiftning i syfte att införa en högre grad av rättssäkerhet och tydlighet på flera punkter som angetts i det motiverade yttrandet, men vidhöll samtidigt att den gällande lagstiftningen generellt sett iakttog bestämmelserna i livsmiljödirektivet (nedan kallad skrivelsen av den 27 november 2001).

13 De brittiska myndigheterna underrättade slutligen kommissionen, genom skrivelse av den 2 december 2003, om hur långt arbetet med att anta ändringar i den nationella lagstiftningen, i syfte att säkerställa ett bättre införlivande av livsmiljödirektivet, hade framskridit.

14 Under dessa förhållanden väckte kommissionen förevarande talan.

Talan

Sättet att införliva livsmiljödirektivet

Parternas argument

15 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungariket inte införlivat livsmiljödirektivet med den nationella rättsordningen på ett tillfredsställande sätt. Den anser i synnerhet att denna medlemsstat gjort fel när den infört en generalklausul för att komplettera de eventuella bristerna i de särskilda bestämmelser som antagits för att säkerställa ett sådant införlivande.

16 Förenade kungariket har gjort gällande att det införlivat livsmiljödirektivet på ett korrekt sätt genom att, i syfte att säkerställa införlivandet av detta direktiv, anta en lagstiftning som inte endast innehåller särskilda krav, utan även allmänna skyldigheter och administrativa förfaranden. Dessa allmänna skyldigheter skall läsas i samband med de särskilda kraven i denna lagstiftning, som ett komplement till dessa, vilket säkerställer att nämnda direktiv genomförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

17 De brittiska myndigheterna stödjer sig i huvudsak på artikel 3.2 och 3.4 i 1994 års förordning. Motsvarande bestämmelser finns för Nordirland i artikel 3.2 och 3.4 i 1995 års förordning och för Gibraltar i artikel 17 A i 1991 års stadga. Enligt dessa bestämmelser skall ministrar, naturskyddsorgan samt alla andra behöriga offentliga myndigheter utöva sin verksamhet med iakttagande av livsmiljödirektivets krav.

18 Kommissionen anser tvärtom att de generalklausuler som åberopats av Förenade kungariket inte är tillräckligt precisa för att säkerställa att de särskilda skyldigheter som föreskrivs i direktivet införlivas med nationell rätt.

19 Enskilda måste nämligen, för att fastställa räckvidden av sina rättigheter och skyldigheter, vid varje tillfälle konsultera livsmiljödirektivet, vilket varken uppfyller kravet på rättssäkerhet eller de krav på att genomförandet skall ske på ett tillräckligt tydligt, precist och klart sätt som uppställs i domstolens fasta rättspraxis.

20 Kommissionen har tillagt att, för det fall domstolen skulle anse att Förenade kungarikets resonemang är riktigt, skulle hela direktivet antagligen ha kunnat införlivas genom en sådan generalklausul, vilket strider mot det krav på tydlighet som det erinrats om åtskilliga gånger i den rättspraxis som rör införlivande av direktiv.

Domstolens bedömning

21 Domstolen erinrar inledningsvis om att ett direktiv enligt artikel 249 tredje stycket EG är bindande för alla medlemsstater till vilka det är riktat med avseende på det resultat som skall uppnås, men överlåter till de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för att genomföra det berörda direktivet i nationell rätt. Av fast rättspraxis framgår emellertid att införlivandet med nationell rätt av ett direktiv inte nödvändigtvis förutsätter att dess bestämmelser återges formellt och ordagrant i en uttrycklig och specifik lagregel, och det kan, beroende på dess innehåll, vara tillräckligt att det finns en allmän rättslig ram, om det därigenom på ett effektivt sätt säkerställs att direktivet tillämpas fullt ut på ett tillräckligt klart och precist sätt (se, bland annat, dom av den 9 april 1987 i mål 363/85, kommissionen mot Italien, REG 1987, s. 1733, punkt 7, av den 30 maj 1991 i mål C-361/88, kommissionen mot Tyskland, REG 1991, s. I-2567, punkt 15, och av den 7 januari 2004 i mål C-58/02, kommissionen mot Spanien, REG 2004, s. I-621, punkt 26).

22 Det är följaktligen viktigt att i varje enskilt fall avgöra vilken typ av bestämmelse i ett direktiv som avses i en talan om fördragsbrott, för att bedöma omfattningen av medlemsstaternas skyldighet att införliva detta (se dom av den 26 juni 2003 i mål C-233/00, kommissionen mot Frankrike, REG 2003, s. I-6625, punkt 77).

23 Förenade kungarikets argument, att det mest ändamålsenliga sättet att genomföra livsmiljödirektivet är att tilldela naturskyddsorganen en särskild behörighet och ålägga dessa en allmän skyldighet att utöva sin verksamhet på ett sätt som säkerställer att direktivets krav uppfylls, kan emellertid inte godtas.

24 Det kan för det första påpekas att införlivande genom särskilda lagar och andra författningsåtgärder blir överflödigt endast när redan befintliga nationella bestämmelser verkligen säkerställer att direktivet tillämpas fullt ut av nationella myndigheter.

25 Det kan för det andra påpekas att det av fjärde och elfte skälen i nämnda direktiv framgår att de hotade livsmiljöerna och arterna utgör en del av gemenskapens naturliga arv och att hoten mot dem ofta är av gränsöverskridande karaktär, vilket innebär att det, i form av ett gemensamt ansvar, åligger alla medlemsstaterna att vidta åtgärder för att bevara dem. Följaktligen är det, som generaladvokaten har påpekat i punkt 11 i sitt förslag till avgörande, särskilt viktigt att införlivandet sker på ett noggrant sätt i ett fall som detta, då det har anförtrotts åt respektive medlemsstat att förvalta det gemensamma arvet inom sitt territorium (se, analogt, rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161), dom av den 8 juli 1987 i mål 262/85, kommissionen mot Italien, REG 1987, s. 3073, punkt 39, och av den 7 december 2000 i mål C-38/99, kommissionen mot Frankrike, REG 2000, s. I-10941, punkt 53).

26 Av detta följer att medlemsstaterna, inom ramen för livsmiljödirektivet, vilket innehåller komplicerade och tekniska bestämmelser på miljörättsområdet, särskilt är skyldiga att se till att den lagstiftning de antar för att införliva detta direktiv är tydlig och precis. Detta gäller även de viktiga skyldigheterna att övervaka och kontrollera, såsom dem som åläggs de nationella myndigheterna genom artiklarna 11, 12.4 och 14.2 i nämnda direktiv.

27 Det framgår emellertid av den prövning som gjorts av den lagstiftning som åberopats av Förenade kungariket att denna lagstiftning är så allmängiltig att livsmiljödirektivets bestämmelser inte kan anses ha genomförts med den precision och klarhet som krävs för att helt tillgodose kravet på rättssäkerhet (se, analogt, dom av den 17 september 1987 i mål 291/84, kommissionen mot Nederländerna, REG 1987, s. 3483, punkt 15) och att den inte heller har inrättat en precis rättslig ram inom det berörda området, som säkerställer att detta direktiv tillämpas fullt ut samt möjliggör ett harmoniserat och effektivt genomförande av de bestämmelser som direktivet innehåller (se, analogt, dom av den 10 mars 2005 i mål C-531/05, kommissionen mot Tyskland, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 19).

28 Av detta följer att de allmänna skyldigheter som föreskrivs i Förenade kungarikets lagstiftning inte kan säkerställa att de bestämmelser i livsmiljödirektivet som avses i kommissionens ansökan införlivas på ett tillfredsställande sätt och de kan därför inte komplettera eventuella brister i de särskilda bestämmelser som antagits för att säkerställa ett sådant införlivande. Det saknas således anledning att vidare pröva Förenade kungarikets argument avseende de allmänna skyldigheter som föreskrivs i nämnda lagstiftning i samband med prövningen av de särskilda invändningar som åberopats av kommissionen.

Kommissionens invändningar

Invändningen att artikel 6.2 i livsmiljödirektivet inte införlivats på ett fullständigt sätt

29 Med hänsyn till att Förenade kungariket lämnat vissa klargöranden, har kommissionen, i sin replik och vid förhandlingen, frånfallit invändningen att artikel 6.2 i livsmiljödirektivet har åsidosatts med avseende på England, Wales, Skottland och Nordirland, men vidhållit denna invändning med avseende på Gibraltar.

30 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungariket, genom att begränsa sig till att skydda de utsedda områdena från all verksamhet som kan medföra störningar, utan att även förhindra all försämring på grund av vårdslöshet eller försummelse, inte har säkerställt att artikel 6.2 i detta direktiv införlivats fullt ut i Gibraltar.

31 Förenade kungarikets regering anser, utan att egentligen bestrida kommissionens argument, att endast icke naturliga försämringar skall förhindras.

32 Förenade kungarikets regering har dessutom gjort gällande att det införts ett fullständigt och strängt kontrollsystem genom 1991 års stadga. Genom detta system har livsmiljödirektivet genomförts på ett ändamålsenligt sätt, i synnerhet om dessa bestämmelser jämförs med generalklausulen i artikel 17 A i samma stadga.

33 Domstolen erinrar i detta avseende för det första om att det i artikel 6.2 i nämnda direktiv föreskrivs en skyldighet för medlemsstaterna att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna.

34 Som generaladvokaten har uttalat i punkt 19 i sitt förslag till avgörande är det uppenbart att det, för att genomföra artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, kan vara nödvändigt att vidta såväl åtgärder avsedda att förebygga externa skador och störningar som orsakas av människan, som åtgärder avsedda att hejda sådan naturlig utveckling som kan försämra bevarandestatusen för arter och livsmiljöer i de särskilda bevarandeområdena.

35 Det skall för det andra påpekas att bestämmelserna i artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, när den frist som fastställts i det motiverade yttrandet hade löpt ut, inte formellt hade intagits i gällande lagstiftning i Gibraltar. Artikel 17 G i 1991 års stadga, enligt vilken de behöriga myndigheterna kan sluta avtal med ett områdes ägare eller innehavare angående skötseln av området, tycks vara den enda bestämmelse som är tillämplig i Gibraltar för att förhindra eventuella försämringar.

36 Det kan emellertid konstateras att den behörighet som beviljas nämnda myndigheter genom denna bestämmelse inte är tvingande och att den inte är av sådan beskaffenhet att den kan förhindra försämringar, vilket strider mot kraven i artikel 6.2 i livsmiljödirektivet.

37 Eftersom det inte finns någon uttrycklig bestämmelse i nationell rätt som tvingar de behöriga myndigheterna att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna, innehåller nationell rätt ett inslag av rättslig osäkerhet med avseende på vilka skyldigheter dessa myndigheter skall fullgöra.

38 Av vad ovan anförts framgår att bestämmelserna i artikel 6.2 i livsmiljödirektivet inte varit föremål för ett tydligt, precist och fullständigt införlivande i Gibraltar.

39 Under dessa förhållanden skall talan vinna bifall i den del den avser invändningen att artikel 6.2 i nämnda direktiv inte införlivats på ett fullständigt sätt i Gibraltar.

Invändningen att artikel 6.3 och 6.4 i livsmiljödirektivet inte införlivats på ett fullständigt sätt

40 Kommissionen har anfört att den lagstiftning som gäller i Förenade kungariket inte medför ett korrekt införlivande av dessa bestämmelser inom tre speciella områden, nämligen planer och projekt för uttag av vatten, planer för markanvändning och, vad beträffar Gibraltar, kontrollen av befintliga byggnadstillstånd.

— Planer och projekt för uttag av vatten

41 Enligt kommissionen finns det ingen bestämmelse i nationell rätt i vilken det föreskrivs att det, när tillstånd till vattenuttag utfärdas i enlighet med kapitel II,

enhet II, i 1991 års lag om vattenresurser (Water Resources Act 1991), är nödvändigt att iaktta den skyldighet som föreskrivs i artikel 6.3 i livsmiljödirektivet att beakta den betydande påverkan som uttagen av vatten kan innebära för platser som ingår i ett särskilt bevarandeområde. Sådana bestämmelser saknas även i Nordirland och Gibraltar. Uttag av vatten som kan påverka de särskilda bevarandeområdena på ett betydande sätt omfattas således inte helt av och har inte reglerats korrekt genom gällande lagar och andra författningar som vidtagits för införlivande i Förenade kungariket.

42 Kommissionen har tillagt att Förenade kungariket, i sin skrivelse av den 27 november 2001, hade angett att de relevanta bestämmelserna i 1994 års förordning skulle ändras i syfte att klargöra den lagstiftning som rörde uttag av vatten.

43 Förenade kungariket har däremot gjort gällande att den, samtidigt med generalklausulerna, infört ett system med hjälp av vilket det är möjligt att på förhand, för varje område, fastställa vilka verksamheter som eventuellt är skadliga.

44 Domstolen erinrar i detta avseende om att alla planer eller projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område, men som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka området på ett betydande sätt i enlighet med artikel 6.3 i direktivet på lämpligt sätt skall bedömas med avseende på konsekvenserna för målsättningen vad gäller bevarandet av området.

45 I förevarande fall har det inte bestritts att det, vid utgången av den frist som fastställts i det motiverade yttrandet, inte fanns någon rättslig bestämmelse i vilken det uttryckligen föreskrevs att planer och projekt för uttag av vatten skulle utgöra föremål för en sådan bedömning.

46 Det kan dessutom konstateras att det system som införts genom lagstiftningen i Förenade kungariket, i och med att det i huvudsak innebär att alla planer och projekt för uttag av vatten som uppfyller villkoren i artikel 6.3 i livsmiljödirektivet på förhand anses potentiellt skadliga för det berörda området, inte synes kunna säkerställa att kraven i denna bestämmelse iakttas.

47 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 33 i sitt förslag till avgörande kan en förhandsbedömning av potentiella risker visserligen omfatta sådana konkreta omständigheter som avser området, men inte sådana som avser själva projekten, vilket krävs enligt artikel 6.3 i livsmiljödirektivet. Enligt denna bestämmelse skall påverkan av projektet på det berörda området bedömas på lämpligt sätt. Att begränsa sig till att definiera vilka verksamheter som kan vara potentiellt skadliga för varje berört område medför följaktligen en risk för att vissa projekt som på grund av sina särskilda egenskaper kan påverka området inte omfattas.

48 Det är inte heller möjligt att godta Förenade kungarikets argument att det i samband med införlivandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, s. 1), med avseende på Skottland, genom 2003 års lag om vattenmiljö och vattenförsörjning (Water Environment and Water Services Act 2003), skapades en struktur för ett nytt och fullständigt system för uttag av vatten i vilket ingår kontroller som motsvarar dem som föreskrivs i artikel 6.2 och 6.3 i livsmiljödirektivet.

49 Det följer nämligen av fast rättspraxis att förekomsten av ett fördragsbrott skall bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som har angivits i det motiverade yttrandet, och att domstolen inte skall beakta senare förändringar (se, bland annat, dom av den 30 januari 2002 i mål C-103/00, kommissionen mot Grekland, REG 2002, s. I-1147, punkt 23, och av den 30 maj 2002 i mål C-323/01, kommissionen mot Italien, REG 2002, s. I-4711, punkt 8).

50 Mot bakgrund av vad som anförts ovan kan det konstateras att Förenade kungariket inte införlivat artikel 6.3 och 6.4 i livsmiljödirektivet på ett korrekt sätt med avseende på planer och projekt för uttag av vatten.

— Planer för markanvändning

51 Enligt kommissionen innehåller gällande lagstiftning i Förenade kungariket inte något klart krav på att planer för markanvändning skall bedömas på ett lämpligt sätt med avseende på deras påverkan på de särskilda bevarandeområdena, i enlighet med artikel 6.3 och 6.4 i livsmiljödirektivet.

52 Även om planerna för markanvändning inte i sig medför ett godkännande av utvecklingsprojekten och även om det för de sistnämnda krävs tillstånd som utfärdas enligt det vanliga förfarandet, påverkar de enligt kommissionen på ett betydande sätt de beslut som fattas på området. Kommissionen anser därför att det skall ske en lämplig bedömning även av sådana planers påverkan på det berörda området.

53 Förenade kungariket har medgett att planer för markanvändning kan betraktas som planer och projekt i den mening som avses i artikel 6.3 i livsmiljödirektivet, men har bestritt att de kan ha betydande konsekvenser för de områden som skyddas av detta direktiv. Förenade kungariket har vidhållit att sådana planer inte i sig medför att det är möjligt att genomföra ett visst program och att således endast ett senare tillstånd kan skada sådana områden. Enligt denna medlemsstat är det således tillräckligt att endast detta tillstånd blir föremål för det förfarande som gäller för planer och projekt.

54 Domstolen erinrar i detta avseende om att den redan slagit fast att kravet i artikel 6.3 i livsmiljödirektivet, att det skall göras en lämplig bedömning av en plans eller ett projekts konsekvenser, gäller under förutsättning att det är sannolikt eller att det finns en risk för att planen eller projektet kommer att ha en betydande påverkan på det berörda området. Med hänsyn särskilt till försiktighetsprincipen anses en sådan risk föreligga när det på grundval av objektiva kriterier inte kan uteslutas att nämnda plan eller projekt har en betydande påverkan på det berörda området (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 september 2004 i mål C-127/02, Waddenvereniging och Vogelbeschermingsvereniging, REG 2004, s. I-7405, punkterna 43 och 44).

55 Som kommissionen med fog har anfört innebär artikel 54 A i lagen om områdesplanering (Town and Country Planning Act 1990), i vilken det föreskrivs att ansökningar om byggnadstillstånd skall prövas mot bakgrund av relevanta planer för markanvändning, nödvändigtvis att dessa planer väsentligt kan påverka de beslut som fattas i dessa frågor och, följaktligen, de berörda områdena.

56 Av detta följer att artikel 6.3 och 6.4 i livsmiljödirektivet inte införlivats på ett tillräckligt tydligt och precist sätt med Förenade kungarikets lagstiftning, eftersom det inte föreskrivs att planer för markanvändning skall bli föremål för en lämplig bedömning av deras påverkan på de särskilda bevarandeområdena, och, således, att kommissionens talan skall bifallas i denna del.

— Kontrollen av befintliga byggnadstillstånd i Gibraltar

57 Kommissionen har, med avseende på Gibraltar, gjort gällande att de behöriga myndigheterna inte följer kraven i artikel 6.3 i livsmiljödirektivet, eftersom de inte är skyldiga att kontrollera huruvida befintliga byggnadstillstånd påverkar de områden som skyddas av detta direktiv.

58 Det skall i detta avseende påpekas att även om det, såsom generaladvokaten med fog har angett i punkt 55 i sitt förslag till avgörande, är riktigt att det är möjligt att införa en sådan skyldighet att kontrollera i efterhand, med stöd av artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, innehåller artikel 6.3 i nämnda direktiv emellertid inte någon bestämmelse som tvingar medlemsstaterna att utföra en sådan kontroll.

59 Av denna bestämmelse följer tvärtom att det föreskrivna förfarandet skall genomföras innan medlemsstaterna ger sitt godkännande till att verkställa planer och projekt som kan påverka det berörda området.

60 Av detta följer att denna del av invändningen, nämligen att artikel 6.3 och 6.4 i livsmiljödirektivet inte införlivats på ett fullständigt sätt, inte kan godtas.

Invändningen angående underlåtenhet att införliva artiklarna 11 och 14.2 i livsmiljödirektivet

61 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungariket inte har införlivat den skyldighet att övervaka som anges i dessa bestämmelser med sin nationella rätt. Kommissionen har anfört att den, innan de behöriga myndigheterna tydligt ålagts dessa skyldigheter, inte kan avgöra om den nödvändiga övervakningen faktiskt säkerställs.

62 Kommissionen har till stöd för denna invändning åberopat skrivelsen av den 27 november 2001, i vilken Förenade kungariket preciserat dels att det förelåg en underförstådd skyldighet för de behöriga myndigheterna att övervaka, dels att ändringar skulle införas i 1994 års förordning, i 1995 års förordning och i 1991 års stadga, i syfte att stärka rättssäkerheten med hjälp av tydligare bestämmelser än de som finns i dessa rättsakter.

63 Enligt Förenade kungariket föreskriver artiklarna 11 och 14.2 i livsmiljödirektivet endast att medlemsstaterna skall övervaka, men de innehåller inte något precist krav på hur övervakningen skall utföras eller hur en sådan övervakning skall regleras i nationell lagstiftning. Förenade kungariket har dessutom gjort gällande att förteckningen över de övervakningsåtgärder som vidtas med stöd av nationell lagstiftning visar att en effektiv övervakning säkerställs i Förenade kungariket, i enlighet med artiklarna 11 och 14.2 i nämnda direktiv.

64 Kommissionen har svarat att den aldrig påstått att det inte utförs någon övervakning av bevarandestatusen hos arter och livsmiljöer i Förenade kungariket. Den har däremot gjort gällande att skyldigheten att övervaka inte tillämpas på ett tydligt sätt i denna medlemsstat och att skyldigheten inte heller tydligt ålagts en särskild myndighet i denna sistnämnda stat.

65 Domstolen erinrar i detta avseende för det första, såsom redan sagts i punkt 26 i denna dom, om att skyldigheten att övervaka är väsentlig för livsmiljödirektivets ändamålsenliga verkan och att den skall införlivas på ett sätt som är detaljerat, tydligt och precist.

66 Det kan emellertid konstateras att det, när den frist som fastställts i det motiverade yttrandet löpt ut, inte fanns någon bestämmelse i nationell rätt som innehöll ett krav på att nationella myndigheter skulle övervaka arter och livsmiljöer.

67 För det andra kan Förenade kungarikets argument att förteckningen över de övervakningsåtgärder som vidtas visar att en effektiv övervakning säkerställs, inte godtas. Som domstolen redan har slagit fast utgör det förhållandet att en praxis, för det fall en sådan kan anses föreligga, överensstämmer med skyddskraven i ett direktiv nämligen inte skäl för att underlåta att införliva detta direktiv med den nationella rätten i den berörda medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 maj 1991 i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 24).

68 Eftersom det är klarlagt att nationell rätt i Förenade kungariket inte innehåller någon lagstadgad skyldighet för nationella myndigheter att övervaka bevarandestatusen hos arter och livsmiljöer, medför den ett inslag av rättslig osäkerhet. Det är således inte säkerställt att det utförs en systematisk och varaktig övervakning av nämnda bevarandestatus.

69 Av detta följer att artiklarna 11 och 14.2 i direktivet inte införlivats på ett fullständigt, tydligt och precist sätt i Förenade kungariket.

70 Talan skall således bifallas i den del den avser invändningen angående underlåtenhet att införliva artiklarna 11 och 14.2 i livsmiljödirektivet.

Invändningen att artikel 12.1 d i livsmiljödirektivet införlivats på ett felaktigt sätt

71 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungariket inte korrekt införlivat direktivet med avseende på skyldigheten att vidta nödvändiga åtgärder för att införa ett strikt skyddssystem för vissa djurarter, genom att förbjuda att dessas parningsplatser eller rastplatser försämras eller förstörs. I den nationella lagstiftningen används verbet "to damage" (skada) i stället för termen "deterioration" som används i artikel 12.1 d i den engelska versionen av livsmiljödirektivet.

72 Kommissionen har för det första gjort gällande att användningen av verbet "to damage" innebär att verkningarna av en försämring som beror på de behöriga myndigheternas vårdslöshet eller underlåtenhet att agera inte omfattas. Kommissionen har emellertid i sin replik tagit tillbaka detta argument och medgett att det

enligt nämnda bestämmelse inte krävs att de berörda arternas parningsplatser eller rastplatser skyddas från en försämring som beror på nämnda myndigheters vårdslöshet eller underlåtenhet att agera. Under dessa förhållanden finns det inte längre anledning att pröva denna fråga.

73 Kommissionen har för det andra gjort gällande att det, genom de åtgärder som vidtagits för att införliva livsmiljödirektivet, i och med att överträdelserna begränsas till handlingar som skadar eller försämrar de berörda arternas parningsplatser eller rastplatser, utan att det direkt förbjuds att dessa utsätts för försämringar har införts ett villkor som avser huruvida den skadliga handlingen utförts avsiktligt eller ej, som inte föreskrivs i artikel 12.1 d i direktivet.

74 Förenade kungariket har inte bestritt att det enligt artikel 12.1 d i livsmiljödirektivet krävs ett förbud mot verksamhet som medför att de berörda områdena försämras eller förstörs. Det har emellertid bestritt kommissionens tolkning av den nationella lagstiftningen, enligt vilken införlivandet i Förenade kungariket, med undantag för Gibraltar, av detta direktiv begränsas till handlingar som utförs medvetet eller avsiktligt.

75 Av fast rättspraxis följer i detta avseende att det, då talan om fördragsbrott har väckts enligt artikel 226 EG, åligger kommissionen att bevisa det påstådda fördragsbrottet utan någon möjlighet för densamma att stödja sig på någon presumtion (se, bland annat, dom av den 25 maj 1982 i mål 96/81, kommissionen mot Nederländerna, REG 1982, s. 1791, punkt 6, och dom av den 29 april 2004 i mål C-194/01, kommissionen mot Österrike, REG 2004, s. I-4579, punkt 34).

76 Eftersom Förenade kungariket har gjort gällande att dess nationella gällande rätt är förenlig med artikel 12.1 d i livsmiljödirektivet, åligger det således kommissionen att bevisa att direktivet inte har införlivats fullständigt genom att förse domstolen med de uppgifter som den behöver för att kunna kontrollera om ett sådant fördragsbrott föreligger.

77 Av handlingarna i akten framgår emellertid inte att kommissionen presenterat uppgifter som kan bevisa att införlivandet av nämnda direktiv har begränsats till handlingar som utförts medvetet eller avsiktligt. Tvärtom förefaller den straffrättsliga överträdelse som föreskrivs i nationell rätt i Förenade kungariket, vilken innebär att handlingar som leder till att ett område skadas eller förstörs straffbeläggs, utgöra en överträdelse som föreligger oberoende av om skadan eller förstörelsen skett uppsåtligt eller avsiktligt.

78 Under dessa förhållanden har kommissionen inte bevisat att Förenade kungariket, med undantag för Gibraltar, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 12.1 d i livsmiljödirektivet och det finns därför inte fog för denna del av invändningen.

79 Vad beträffar Gibraltar är det tillräckligt att konstatera att Förenade kungariket har medgett att den tillämpliga lagstiftningen i Gibraltar, i och med att den endast förbjuder avsiktlig försämring eller förstörelse av de berörda arternas parningsplatser eller rastplatser, inte uppfyller de krav som uppställs i nämnda artikel 12.1 d. Denna del av invändningen är således befogad.

80 Kommissionen har för det tredje gjort gällande att lagstiftningen i Förenade kungariket, i sin nuvarande lydelse, endast skyddar parningsplatserna och rastplatserna mot verksamhet som påverkar dem direkt, utan att det tas hänsyn till indirekta angrepp i enlighet med kraven i artikel 12.1 d i livsmiljödirektivet.

81 Detta argument kan inte godtas. Kommissionen har nämligen inte ingett någon bevisning för Förenade kungarikets försummelse i detta avseende.

82 Av vad ovan anförts följer att invändningen att artikel 12.1 d i livsmiljödirektivet införlivats på ett felaktigt sätt delvis är befogad.

Invändningen att artiklarna 12.2 och 13.1 i livsmiljödirektivet inte införlivats på ett fullständigt sätt

83 Kommissionen anser att de nationella bestämmelser som antagits för att införliva förbudet mot förvaring, transport, försäljning eller byte av exemplar av djur- och växtarter inte iakttar den tidsgräns som fastställts i dessa artiklar.

84 Det räcker i detta sammanhang att konstatera att Förenade kungariket, under det skriftliga förfarandet och förhandlingen, har medgett att de undantag som gäller i dess nationella rätt är mer vidsträckta än dem som föreskrivs i miljödirektivet och att de aktuella bestämmelserna följaktligen inte har införlivats korrekt i denna medlemsstat.

85 Invändningen att artiklarna 12.2 och 13.1 i nämnda direktiv har införlivats på ett ofullständigt sätt är således befogad.

Invändningen att artikel 12.4 i livsmiljödirektivet införlivats på ett felaktigt sätt

86 Kommissionen anser att de införlivandebestämmelser som antagits av Förenade kungariket inte innehåller någon bestämmelse enligt vilken det krävs att ett sådant

system för övervakning som avses i nämnda artikel 12.4 inrättas med avseende på oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande av vissa djurarter. I brist på närmare upplysningar kan kommissionen inte fastställa om denna övervakning verkligen utförs.

87 I detta avseende är det tillräckligt att konstatera att Förenade kungariket dels har medgett att den nationella lagstiftningen inte innehåller någon bestämmelse som är avsedd att inrätta ett sådant system för övervakning, dels, i sin skrivelse av den 27 november 2001, har medgett att denna lagstiftning bör ändras på så sätt att en sådan övervakning uttryckligen upprättas.

88 Någon sådan åtgärd tycks i vart fall inte ha vidtagits inom den tidsfrist som fastställts i det motiverade yttrandet.

89 Invändningen att artikel 12.4 i livsmiljödirektivet inte införlivats korrekt är följaktligen befogad.

Invändningen att artikel 15 i livsmiljödirektivet inte införlivats korrekt

90 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungariket underlåtit att uppfylla de skyldigheter som följer av artikel 15 i livsmiljödirektivet. Den har för det första gjort gällande att denna medlemsstat endast förbjudit de metoder som uttryckligen anges i bilaga 6 a och b till detta direktiv, utan att införa ett allmänt förbud mot att använda icke-selektiva metoder. Kommissionen anser för det andra att artiklarna 1 och 10 i lagen om skydd för sälar endast innehåller ett förbud mot att använda två metoder för dödande av sälar, samtidigt som de, i form av tillstånd som utfärdas av Secretary of State, föreskriver undantag som tycks gå utöver vad som är tillåtet enligt det nämnda direktivet.

— Avsaknad av ett allmänt förbud mot alla icke-selektiva metoder

91 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungarikets lagstiftning inte innehåller något allmänt förbud mot att använda alla icke-selektiva metoder som lokalt kan medföra att populationer av de berörda arterna av vilda djur försvinner eller utsätts för en allvarlig störning. Denna nationella lagstiftning hindrar således inte att det uppkommer ännu okända icke-selektiva metoder för fångst och dödande.

92 Förenade kungariket har anfört att artikel 15 i direktivet har införlivats genom artikel 41 i 1994 års förordning, artikel 36.2 i 1995 års förordning och artikel 17 V.2 i 1991 års stadga. Förenade kungariket har gjort gällande att dessa artiklar innehåller förteckningar över alla de icke-selektiva metoder för fångst och dödande av skyddade arter som för närvarande kartlagts i denna medlemsstat och att dessa förteckningar är föremål för en löpande prövning för att kunna uppdateras vid behov.

93 Domstolen erinrar i detta avseende om att medlemsstaterna, enligt artikel 15 i livsmiljödirektivet, vid fångst eller dödande av vilda djur av de arter som finns förtecknade i bilaga 5 a i detta direktiv och i fall där undantag i enlighet med artikel 16 i direktivet har gjorts i fråga om insamling, fångst eller dödande av arter som finns förtecknade i bilaga 4 a i samma direktiv, skall förbjuda användning av alla icke-selektiva metoder som lokalt kan medföra att populationer av en art försvinner eller utsätts för en allvarlig störning.

94 Det framgår av lydelsen av denna bestämmelse att det i denna föreskrivs en allmän skyldighet att förbjuda användning av alla icke-selektiva metoder för fångst och dödande av de berörda arterna av vilda djur.

95 I förevarande fall har det emellertid inte bestritts att nationell rätt, när den frist som fastställts i det motiverade yttrandet löpt ut, inte innehöll något sådant allmänt förbud.

96 Det skall för övrigt påpekas, som generaladvokaten har gjort i punkt 89 i sitt förslag till avgörande, att möjligheten att uppdatera en förteckning över förbjudna metoder är mindre effektiv än ett allmänt förbud. En försenad uppdatering av dessa förteckningar medför nämligen nödvändigtvis sådana brister i skyddet som det allmänna förbud som föreskrivs i artikel 15 i livsmiljödirektivet just syftar till att förhindra. Denna tolkning är än mer välgrundad eftersom det inte finns någon lagstadgad skyldighet i nationell rätt att revidera dessa förteckningar.

97 Under dessa förhållanden har det ingalunda säkerställts att alla icke-selektiva metoder som lokalt kan medföra att populationer av en art försvinner eller utsätts för en allvarlig störning är förbjudna i Förenade kungariket.

98 Domstolen finner således att denna medlemsstat inte införlivat artikel 15 i livsmiljödirektivet på ett korrekt sätt med avseende på förbudet för alla icke-selektiva metoder för fångst eller dödande av berörda arter av vilda djur.

— Lagen om skydd för sälar

99 Domstolen preciserar inledningsvis att kommissionen, i sin replik, tagit tillbaka sin invändning avseende lagen om skydd för sälar på grund av att Förenade kungariket, i sitt svaromål, åtagit sig att ändra sin lagstiftning på detta område. I sin duplik ansåg Förenade kungariket emellertid att det var nödvändigt att underrätta kommissionen om att det avsåg att avvakta utgången av förevarande förfarande innan denna ändring skulle komma att utföras. Under dessa förhållanden angav kommissionen, under förhandlingen, att den önskade vidhålla denna invändning, vilket Förenade kungariket inte motsatte sig.

100 Kommissionen har gjort gällande att lagen om skydd för sälar strider mot artikel 15 i livsmiljödirektivet, i och med att den innehåller förbud endast mot två metoder för dödande av sälar och i och med att den möjliggör att tillstånd utfärdas på villkor som är mer vidsträckta än de undantag som föreskrivs i livsmiljödirektivet.

101 Enligt Förenade kungariket är en sådan tolkning av lagen om skydd för sälar felaktig. Förenade kungariket har anfört att denna lag endast kompletterar artikel 41 i 1994 års förordning, vilken införlivar artikel 15 i nämnda direktiv, och att den således ger ett extra skydd för de olika sälarterna.

102 Domstolen erinrar för det första om att artikel 41 i 1994 års förordning, i enlighet med vad domstolen slagit fast i punkt 98 i denna dom, inte medfört ett korrekt införlivande av artikel 15 i livsmiljödirektivet. Förenade kungarikets argument, enligt vilket lagen om skydd för sälar kompletterar artikel 41 i 1994 års förordning, kan således inte godtas.

103 För det andra kan denna lag, även om lagen om skydd för sälar skulle utgöra en komplettering till 1994 års förordning, tolkas på så sätt att endast de två metoder som uttryckligen anges i nämnda lag är förbjudna.

104 Under dessa omständigheter innehåller lagen om skydd för sälar ett inslag av rättslig osäkerhet med avseende på vilka metoder för dödande av sälar som är förbjudna i Förenade kungariket och den kan således inte säkerställa införlivandet av artikel 15 i livsmiljödirektivet.

105 Av detta följer att invändningen att artikel 15 i direktivet inte införlivats korrekt är befogad.

Invändningen att artikel 16 i livsmiljödirektivet inte införlivats korrekt

106 Kommissionen anser för det första att den samling nationella bestämmelser som inför undantag till artiklarna 12–15 a och b i livsmiljödirektivet, vilka bland annat räknats upp i artikel 40 i 1994 års förordning, artikel 35 i 1995 års förordning och artikel 17 U i 1991 års stadga, inte iakttar de två villkor som anges i artikel 16 i nämnda direktiv. Kommissionen erinrar om att ett undantag, enligt denna sistnämnda bestämmelse, endast får medges under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde.

107 Det räcker i detta avseende att konstatera dels att Förenade kungariket har medgett att alla undantag som medges med stöd av nämnda artikel 16 nödvändigtvis skall uppfylla de två ovannämnda villkoren, dels att ingen ändringsåtgärd har vidtagits i syfte att rätta till denna brist inom den tidsfrist som fastställdes i det motiverade yttrandet, trots att denna medlemsstat har medgett att villkoren inte har intagits i den nationella lagstiftningen.

108 Denna del av invändningen är således befogad.

109 Kommissionen anser för det andra att de särskilda undantag som uppräknas i artiklarna 40.3 c och 43.4 i 1994 års förordning, samt i motsvarande bestämmelser i 1995 års förordning och i 1991 års stadga, sträcker sig längre än tillämpningsområdet för artikel 16 i livsmiljödirektivet. Kommissionen har i detta avseende gjort gällande att de förbud som utfärdats i syfte att införliva artiklarna 12, 13 och 16 i detta direktiv inte gäller då den aktuella handlingen är en följd av en laglig verksamhet.

110 Enligt Förenade kungariket är det, eftersom det införlivat kraven i artiklarna 12 och 13 i livsmiljödirektivet genom att föreskriva straff för överträdelser av desamma, nödvändigt att undanta en sådan överträdelse i de fall då personerna handlar utan uppsåt.

111 Domstolen påpekar att det i artikel 16 i direktivet klart anges på vilka villkor medlemsstaterna får göra undantag från artiklarna 12–15 a och b häri, vilket innebär att artikel 16 skall tolkas restriktivt.

112 Artiklarna 12, 13 och 16 i livsmiljödirektivet utgör dessutom, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 113 i sitt förslag till avgörande, en sammanhängande samling bestämmelser som har till syfte att säkerställa skyddet av de berörda arternas bestånd, vilket innebär att varje undantag som inte är förenligt med detta direktiv strider såväl mot de förbud som anges i artiklarna 12 och 13 i direktivet som mot bestämmelsen att undantag kan beviljas i enlighet med artikel 16 i samma direktiv.

113 Det skall emellertid konstateras att det undantag som är relevant i detta mål tillåter handlingar som leder till att skyddade arter dödas samt till att deras parningsplatser eller rastplatser försämras eller förstörs, om dessa handlingar är rättsenliga i sig. Ett sådant undantag, som bygger på handlingens rättsenlighet, strider således mot såväl andan i och syftet med livsmiljödirektivet som mot lydelsen av artikel 16 i detta direktiv.

114 Av detta följer att talan skall bifallas i denna del.

Underlåtenhet att tillämpa livsmiljödirektivet utanför Förenade kungarikets territorialvatten

115 Kommissionen har gjort gällande att Förenade kungariket begränsat tillämpningen av de bestämmelser genom vilka livsmiljödirektivet införlivats i nationell rätt till att endast gälla på det nationella territoriet och på denna medlemsstats territorialvatten. Den har anfört att medlemsstaterna, inom deras exklusiva ekonomiska zon, skall iaktta gemenskapsrätten på de områden där de utövar sina suveräna rättigheter och att detta direktiv således är tillämpligt även bortom territorialvattnen. Kommissionen har i synnerhet gjort gällande att Förenade kungariket inte, inom sin exklusiva ekonomiska zon, iakttagit sin skyldighet att utse särskilda bevarandeområden i enlighet med artikel 4 i nämnda direktiv, och inte heller sin skyldighet att säkerställa det skydd för arter som föreskrivs i artikel 12 i direktivet.

116 Förenade kungariket har, utan att bestrida det berättigade i denna invändning, gjort gällande för det första att det år 2001 antog en ändamålsenlig lagstiftning vad beträffar oljeindustrin, nämligen 2001 års förordning om oljeverksamhet till havs (Offshore Petroleum Activities (Conservation of Habitats) Regulations 2001), och för det andra att det utarbetat en lämplig lagstiftning som utsträcker tillämpningsområdet för livsmiljödirektivet till att även gälla det havsområde som ligger bortom dess territorialvatten.

117 Det är, såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 131 och 132 i sitt förslag till avgörande, ostridigt mellan parterna att Förenade kungariket utövar suveräna rättigheter inom sin exklusiva ekonomiska zon och på kontinentalsockeln och att livsmiljödirektivet således är tillämpligt bortom medlemsstaternas territorialvatten. Härav följer att detta direktiv skall genomföras inom nämnda exklusiva ekonomiska zon.

118 Det är dessutom ostridigt att den lagstiftning som Förenade kungariket nämner i skrivelsen av den 27 november 2001, som medför att tillämpningsområdet för rättsakter som är avsedda att införliva livsmiljödirektivets krav utsträcks till att gälla bortom denna medlemsstats territorialvatten, ännu inte hade antagits när den frist som fastställts i det motiverade yttrandet löpte ut.

119 Den enda nationella lagstiftning som var i kraft när nämnda frist löpte ut var följaktligen 2001 års förordning om oljeverksamhet till havs. Det skall emellertid konstateras att denna endast rör oljeindustrin och således inte i sig kan säkerställa införlivandet av livsmiljödirektivet bortom Förenade kungarikets territorialvatten.

120 Under dessa omständigheter skall kommissionens talan bifallas i denna del.

121 Domstolen finner, mot bakgrund av ovanstående, att Förenade kungariket har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt livsmiljödirektivet, genom att inte inom föreskriven tid vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kraven i detta direktiv införlivas på ett fullständigt och korrekt sätt, särskilt

— artikel 6.2, med avseende på Gibraltar,

— artikel 6.3 och 6.4, vad gäller planer och projekt för uttag av vatten samt planer för markanvändning,

— artikel 11,

— artikel 12.1 d, med avseende på Gibraltar,

— artikel 12.2,

— artikel 12.4,

— artikel 13.1,

— artikel 14.2,

— artikel 15,

— artikel 16,

— hela livsmiljödirektivet bortom sina territorialvatten.

Rättegångskostnader

122 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Förenade kungariket skall ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Förenade kungariket i väsentliga delar har tappat målet, skall det förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar domstolen (andra avdelningen) följande dom:

1) **Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, genom att inte inom föreskriven tid vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kraven i detta direktiv införlivas på ett fullständigt och korrekt sätt, särskilt**

— **artikel 6.2, med avseende på Gibraltar,**

— **artikel 6.3 och 6.4 vad gäller planer och projekt för uttag av vatten och planer för markanvändning,**

— **artikel 11,**

— **artikel 12.1 d, med avseende på Gibraltar,**

— **artikel 12.2,**

— **artikel 12.4,**

— **artikel 13.1,**

— **artikel 14.2,**

— **artikel 15,**

— **artikel 16,**

— **hela direktiv 92/43 bortom sina territorialvatten.**

2) **Talan ogillas i övrigt.**

3) **Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter